

TOIMINTAKERTOMUS

2007

TUTKIMUSEETTINEN NEUVOTTELUKUNTA
FORSKNINGSETISKA DELEGATIONEN
NATIONAL ADVISORY BOARD ON RESEARCH ETHICS

TUTKIMUSEETTISEN NEUVOTTELUKUNNAN TEHTÄVÄT

Opetusministeriön asettaman tutkimuseettisen neuvottelukunnan tehtävänä on siitä annetun asetuksen (1347/1991) mukaan:

- 1) tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja viranomaisille tutkimuseettisistä lainsäädäntö- ja muista kysymyksistä,
- 2) toimia asiantuntijaelimenä tutkimuseettisiä ongelmia selvitettäessä,
- 3) tehdä aloitteita tutkimuseettikan edistämiseksi sekä edistää tutkimuseettikkaa koskevaa keskustelua Suomessa,
- 4) seurata alansa kansainvälistä kehitystä sekä osallistua aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön,
- 5) harjoittaa tutkimuseettisiin kysymyksiin liittyvää tiedotustoimintaa.

NEUVOTTELUKUNNAN KOKOONPANO

Opetusministeriö asetti tutkimuseettisen neuvottelukunnan kolmivuotiskaudeksi 1.2.2007-31.1.2010. Neuvottelukunnan puheenjohtajana vuonna 2007 on toiminut kansleri Eero Vuorio Turun yliopistosta ja varapuheenjohtajana vararehtori, professori Riitta Keiski Oulun yliopistosta. Neuvottelukuntaan kuuluu kahdeksan jäsentä, joilla ei ole nimettyjä varajäseniä:

Professori Katie Eriksson (Åbo Akademi)
Ylijohtaja Matti Heikkilä (Stakes)
Lainsäädäntöneuvos Markku Helin (oikeusministeriö)
Teknologiajohtaja Merja Hiltunen (Tekes)
Arkistonhoitaja, YTT Arja Kuula (Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, Tampereen yliopisto)
Johtaja Paavo Löppönen (Suomen Akatemia)
Vararehtori Sinimaaria Ranki (EVTEK-ammattikorkeakoulu)
Professori Ari Salminen (Vaasan yliopisto)

Neuvottelukunnan pääsihteerinä jatkoi dosentti, OTT Salla Lötjönen, jonka tehtävää hoiti elokuun 2007 loppuun dosentti, FT Sari Löytökorpi. Johanna Nieminen on toiminut sekä tutkimuseettisen neuvottelukunnan että tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan sihteerinä 16. marraskuuta 2007 asti. Molempien neuvottelukuntien toimistot on sijoitettu Tieteellisten seurain valtuuskunnan yhteyteen Ritarihuoneelle, Hallituskatu 2 B, 00170 Helsinki.

Toimintakertomus on hyväksytty tutkimuseettisen neuvottelukunnan kokouksessa 11. joulukuuta 2007.

Eero Vuorio
Puheenjohtaja

Salla Lötjönen
Pääsihteeri

TUTKIMUSEETTISEN NEUVOTTELUKUNNAN TOIMINTA

Ennaltaehkäisevä toiminta ja koulutus

Tutkimuseettinen neuvottelukunta teki aktiivista tiedotustyötä tehdäkseen 3.4.2002 julkaisemiaan ohjeita Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen tunnetuiksi. Kohderyhminä olivat erityisesti tutkijakoulut, ohjeisiin sitoutumattomat ammattikorkeakoulut ja tieteelliset seurat, joiden käyttöön neuvottelukunta toimitti yli 1000 ohjekirjaa. Ohjekirjoja on ollut jaossa myös Tieteiden talolla, Tiedekirjassa, neuvottelukunnan järjestämässä seminaaritulaisuuksissa ja messutapahtumien yhteydessä.

Uusia tahoja, jotka sitoutuivat vuonna 2007 rehtorin allekirjoituksella noudattamaan toiminnassaan tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistoa Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen ovat: Hämeen ammattikorkeakoulu, Infektio- ja tartuntatauti tutkimusyhdistys, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu, Sosiaalilääketieteen yhdistys, Sosiaalityön tutkimuksen seura, Suomen Elokuvatutkimuksen Seura, Suomen Estetiikan Seura ry, Suomen hahmontunnistustutkimuksen seura, Suomen Itämainen Seura, Suomen kansantietouden tutkijain seura, Suomen Kardiologinen Seura, Suomen Lähi-idän instituutin säätiö ja Svenska yrkeshögskolan. Vuoden 2007 loppuun mennessä yhteensä 93 yliopistoa, tutkimuslaitosta, ammattikorkeakoulua ja muuta tutkimusorganisaatiota on allekirjoittanut ohjeen.

- Aikaisempien vuosien tapaan neuvottelukunta sai runsaasti tutkimuseettikan alaan liittyviä koulutuspyyntöjä yliopistoilta, tutkijakouluilta ja muilta tutkimusorganisaatioilta, joihin puheenjohtaja, jäsenet ja pääsihteeri osallistuivat aktiivisesti (Liite 1). Koska neuvottelukunta katsoo tutkimuseettisen koulutustoiminnan ensiarvoiseksi ja tärkeäksi painopistealueeksi eivätkä sen resurssit riitä vastaamaan kaikkiin koulutuspyyntöihin, se järjesti myös itse vuoden 2007 aikana 2 koulutusseminaarina, joiden ohjelmat ja esitykset löytyvät tutkimuseettisen neuvottelukunnan verkkosivuilta <http://www.tenk.fi/ajankohtaista.htm>.
- Humanististen ja yhteiskuntatieteiden tut-

kimuseettiset kysymykset, torstai 22.3.2007: Järjestetyssä seminaarissa pohdittiin humanistis-yhteiskuntatieteellistä tutkimusta koskevien tutkimuseettisten sääntöjen, ennakoarvioinnin ja ohjeistamisen tarpeellisuutta, sekä kuvattiin ongelmien käsittelyä käytännössä esittämällä erilaisia ratkaisumalleja. Seminaariesitykset on koottu neuvottelukunnan verkkosivuille: <http://www.tenk.fi/ajankohtaista.htm>. Ilmoittautuneita 126.

- Tiedonjulkistamisen etiikka – tutkimustieto ja open access, torstai 3.5.2007: Seminaari järjestettiin yhteistyössä tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan kanssa. Avoimen tiedejulkaisemisen ja tieteen eettisyyden kysymyksiä pohdittiin monitieteellisesti. Seminaariesitykset on koottu neuvottelukunnan verkkosivuille: <http://www.tenk.fi/ajankohtaista.htm>. Ilmoittautuneita 97 – mukana sekä tieteen että tiedehallinnon edustajia.

Tutkimuseettisten kiistojen selvittämismekanismien kehittäminen

Vuoden 2007 aikana tutkimuseettisen neuvottelukunnan tietoon tuli yhteensä kolme paikallistasolla käsiteltäviä tai käsiteltävänä olevaa hyvän tieteellisen käytännön loukkausta. Kaksi loukkausepäilyistä koski tutkimuksen tai opinnäytetyön luvaton lainaamista ja yksi harhaanjohtavien tutkimustulosten esittämistä yleisölle. Yhdessä plagiointiepäilyssä ei todettu plagiointia, mutta todettiin pro gradu –työn tekemisessä syyllistyneen piittaamattomuuteen hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Kahden muun loukkausepäilyn osalta käsittely on vielä kesken.

Paikallistason menettelyyn tai sen tulokseen tyytymättömiä, jotka pyysivät asiassa lausuntoa tutkimuseettiseltä neuvottelukunnalta, käsiteltiin vuonna 2007 yhteensä viisi:

- Kaksi epäilyä koski luvaton lainaamista: molemmilla todettiin epäillyn syyllistyneen huonoon viittauskäytäntöeseen, joka luokitellaan piittaamattomuudeksi hyvästä tieteellisestä käytännöstä, eikä

todettu tapahtuneen tahallista vilppiä.

- Yksi epäily koski tutkimussuunnitelman anastamista: kyseessä oli yhteistyössä tehty rahoitushakemus, jonka luonnostelun yhteydessä tietoa oli välitetty avoimesti molempien osapuolten välillä. Tutkimuseettinen neuvottelukunta yhtyi paikallistason näkemykseen siitä, että ei voitu katsoa ilmenneen piittaamattomuutta hyvästä tieteellisestä käytännöstä.
- Yksi epäily koski tutkijan työn tahallista vaikeuttamista ja viivyttämistä ja epäselvyyksiä palkan/palkkion maksussa: neuvottelukunta katsoi, että ryhmätyönä tuotettujen käsikirjoitusten julkaisun viivästyminen ei johtunut toisen työn tahallisesta vaikeuttamisesta vaan siitä, että käsikirjoitukset eivät täyttäneet työstä vastaavan tahon asettamia laatukriteereitä. Neuvottelukunta katsoi myös, ettei sen toimivaltaan kuulu ratkaisuehdotusten esittäminen hallinnollisissa työsuhdekiistoissa, mutta se löysi viitteitä kaksoispalkkauksesta ja esitti suosituksen käytänteiden tarkistamiseksi.
- Yksi epäily koski patentoidun keksinnön hyödyntämistä: neuvottelukunta katsoi kiistan kuuluvan työsuhdekeksintölain piiriin, minkä käsittelemiseen neuvottelukunnalla ei ole toimivaltaa.

Neuvottelukunta yhtyi pääsääntöisesti lausunnoissaan tutkimusorganisaation johdon loppuratkaisuun, mutta esitti kahdessa tapauksessa tarkentavia huomautuksia ja suosituksia kiistan ratkaisemiseksi käytetyistä menettelytavoista.

Aloitteet, julkaisu- ja tiedotustoiminta

Tutkimuseettinen neuvottelukunta perusti tieteellisiltä seuroilta saamiensa jäsen ehdotusten pohjalta 1.11.2007 humanististen ja yhteiskuntatieteellisten tieteenalojen etiikkaa pohtivan työryhmän (ns. HYMY II –työryhmä), joka jatkaa aiemmin vuosina 2002-2006 toimineen ns. HYMY I -työryhmän pohdintoja ihmistieteiden etiikasta ja humanistis-yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen ennakkovalvonnasta. Työryhmän ensimmäinen kokous pidettiin 4.12.2007.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta on ylläpitänyt aktiivista tiedotustoimintaa verkkosivujen, niillä julkaistujen

seminariesitelmien sekä jäsenten julkaisemien artikkeleiden kautta.

Neuvottelukunnan jäsenten kirjoittamat artikkelit ja muut julkaisut:

- Arkistonhoitaja Arja Kuula: Laadullinen tutkimussuhde ja arkistoinnin etiikka, *Tieteessä tapahtuu* 2/2007.
- Finnish National Ethics Committees, Ritva Halila, Salla Lötjönen, Reetta Kettunen (toim.): *Human Stem Cells, Cloning and Research* 20 pp. 2005, Helsinki, Finland, uudelleenjulkaisu kokoomateoksessa Anila V. Menon (ed.) *Human Cloning – Legal and Ethical Dimensions*, pp. 66-83, Amicus Books, Icfai University Press, Hyderabad 2007.
- Arja Kuula: Tietosuojaja ei estä tieteen avoimuutta, *Tietosuojaja* 4/2007.
- Sami Borg ja Arja Kuula: Julkisrahoitteisen tutkimusdatan avoin saatavuus ja elinkaari, *Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston julkaisuja* 6, 2007.

Haastatteluun pohjautuvat kirjoitukset:

- Professori Ari Salminen: Julkisen toiminnan etiikan tutkimus tuo esille eurooppalaisia arvoja, *Vaasan yliopistolehden* 1/2007 kirjoitus
- Useita haastateltavia: Open access – kuka kustantaa avoimen tiedon? Tiina Raevaaran kirjoittama artikkeli tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja tutkimuseettisen neuvottelukunnan 3.5.2007 järjestämän seminaarin pohjalta, *Acatiimi* 5/2007.
- Arkistonhoitaja Arja Kuula: Päivi Vännilän kirjoittama artikkeli Etiikan arviointi kallista ja hidasta, *Aikalainen* 5/2007.
- Dosentti Marjo Kaartinen ja Arkistonhoitaja Arja Kuula: Mia Hemmingin kirjoittama artikkeli Tutkimuksen tehtävä on parantaa maailmaa, *Acatiimi* 7/2007.

Annetut asiantuntijalausunnot, kansainvälinen toiminta ja muu yhteistyö

Tutkimuseettinen neuvottelukunta on vastannut vuonna 2007 yhteen selvityspyyntöön ja antanut yhden asiantuntijalausunnon:

- Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan selvityspyyntö 1.8.2007 Tiede ja yhteiskunta –työryhmän toimenpide-ehdotusten toteuttamisesta. Neuvottelukunnan vastaus päivätty 27.9.2007.
- Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 30.10.2007 ihmisperäisten näyttekokeiden hyödyntämistä selvittäneen työryhmän loppuraportista. Neuvottelukunnan lausunto päivätty 12.12.2007.

Kansainvälisiä kokouksia, joihin puheenjohtaja, jäsenet ja pääsihteeri ovat osallistuneet vuoden 2007 aikana:

- Johtaja Paavo Löppönen: The American Association for the Advancement of Science (AAAS), vuoden 2007 vuosikokous, 15.–19.2.2007, San Francisco, USA.
- Johtaja Paavo Löppönen: OECD Global Science Forum: Workshop on Best Practices for Ensuring Scientific Integrity and Preventing Misconduct, 22.-23.2.2007, Tokio, Japani.
- Puheenjohtaja: Nordic Workshop on Open Access, 23.-24.4.2007, Elsinore, Denmark.
- Puheenjohtaja: Conference ”Ethics, Science and Globalisation” (Capacity Building in Research Ethics), 14-15.5.2007, Brussels, Belgium. Presentation: ”Added value of ethics networks – national level”
- Puheenjohtaja: 9th meeting of the National Ethics Councils Forum (NEC Forum), At the meeting joint sessions will take place with the Council of Europe’s Conference of National ethics Committees (COMETH) and with the European Group on Ethics (EGE). 23.–25.5.2007, Berliini, Saksa.
- Puheenjohtaja, johtaja Paavo Löppönen ja pääsihteeri Salla Lötjönen: World Conference on Research Integrity, organized by the European Science Foundation (ESF) and the US Department of

Health and Human Services Office of Research Integrity (ORI), 17.–19.9.2007, Lissabon, Portugali.

- Pääsihteeri: 10th Meeting of the National Ethics Councils (NEC-Forum), Lisbon, Portugal, 11-12 October, 2007.
- Pääsihteeri (Pohjoismaisen bioetiikkakomitean jäsenenä): Pohjoismaisen bioetiikkakomitean järjestämä workshop Islannissa aiheesta ’Dialogue on Dignity, Disability, Discrimination and Diagnostics’ 19-20 October 2007.
- Puheenjohtaja: EMBO:n/EMBL:n Science & Society -teeman kokous Heidelbergissä 2.-3.11.2007.
- Johtaja Paavo Löppönen: OECD Committee for Facilitating Investigation of Misconduct in Research, Washington DC, USA, 3.-4.12.2007.

Pääsihteeri nimitettiin tutkimuseettisen neuvottelukunnan edustajana EU:n tutkimuksen 7. puiteohjelmassa olevan Tiede yhteiskunnassa –erityisohjelman kansallisen taustaryhmän jäseneksi, joka kokoontui vuonna 2007 yhden kerran 11.12.2007. Neuvottelukunta raportoi Suomen Akatemian ohella tutkimuseetikasta Euroopan tiedesäätiön laatimaan kansainväliseen selvitykseen, jonka tarkoituksena on kerätä ja vertailla tietoa tutkimuseetikkaan liittyvistä toimijoista ja menettelytavoista kansainvälisen yhteistoiminnan helpottamiseksi. Tutkimuseettinen neuvottelukunta sai kutsun myös Suomen Akatemian hallituksen iltakouluun 2.10.2007, jossa keskusteltiin yhteistyömahdollisuuksista ja erityisesti neuvottelukunnan aktiivisesta roolista ansio- ja julkaisuluetteloiden mallin yhdenmukaistamisessa.

Tutkimuseettinen neuvottelukunnan on jatkanut tiivistä yhteistyötä muiden kansallisten eettisten neuvottelukuntien (ETENE, TUKIJA, BTNK, GTLK ja KYTÖ) kanssa vuonna 2007. Neuvottelukunnat järjestivät paneeli- ja yleisökeskustelun ”Tieteen pankit: tutkimusaineistojen käytön etiikka” Tieteen päivillä 12.1.2007. Neuvottelukunnat esittäytyivät yhdessä myös Kaakkois-Norjan lääketieteellisen eettisen toimikunnan vierailun yhteydessä 6.11.2007. Kansallisten eettisten neuvottelukuntien ja tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan puheenjohtajat ja pääsihteerit keskustelivat vuoden 2007 aikana ajankohtaisista tutkimuseettisistä kysymyksistä ja suunnittelivat tulevaa yhteistyötä kahdessa kokouk-

nessa, joiden lisäksi sihteerit kokoontuivat kolme kertaa. Neuvottelukunnat laativat yhteistyössä vapaaseen opetuskäyttöön tarkoitetun Power Point-esityksen Tiede yhteiskunnassa - tutkimuksen eettinen arviointi (www.tenk.fi/ajankohtaista.htm). Yhteisjulkaisu Ethics Committees in Finland – Benefits of Diversity julkaistiin Euroopan komission tiede-eettisen asiantuntijaryhmän (the European Group on Ethics in Science and New Technologies to the European Commission) Ethically Speaking –lehden numerossa 8. Artikkelijulkaistiin muokattuna myös opetusministeriön ja tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ylläpitämällä Research.fi –verkkosivuilla. Vuonna 2007 aloitettiin myös neuvottelut UNESCO:n ja ulkoministeriön kanssa afrikkalaisen neuvottelukuntaharjoittelun järjestämiseksi vuodelle 2008.

Henkilöstö ja talous

Tutkimuseettisellä neuvottelukunnalla on vuonna 2007 ollut vain yksi päätoiminen työntekijä - pääsihteeriksi Sari Löytökörpi (1.1.-31.8.2007) ja pääsihteeriksi Salla Lötjönen (1.9.2007-31.12.2007). Apuna on ollut tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan kanssa jaettu toimistosihteeriksi, Johanna Nieminen 16.11.2007 saakka. Lisäksi neuvottelukunnalla on ollut mahdollisuus käyttää Tieteellisten seurain valtuuskunnan tarjoamia puhelinvaihte-, atk- ja vahtimestaripalveluita.

Opetusministeriö oli osoittanut tutkimuseettiselle neuvottelukunnalle vuonna 2007 yhteensä 33 400 €, joista 18 400 € oli osoitettu toimintamenoihin ja 15 000 € neuvottelukunnan julkaisu- ja seminaarikuluihin. Yllämainittuja varoja hallinnoi opetusministeriö. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan pääsihteerin ja toimistosihteerin palkkaus- ja toimiston ylläpitovaroja 73 315,35 € hallinnoi Tieteellisten seurain valtuuskunta. Neuvottelukunnan sihteeriksi Johanna Nieminen osallistui keväällä 2007 FileMaker 8.0 tietokantaohjelman peruskurssille (T:mi Koulutus ja konsultointi, Kirsi Ehrnrooth).

Liite 1:

Luettelo muista kuin neuvottelukunnan omista tutkimusetiikkaa koskevista seminaari- ja koulutustilaisuuksista, joissa tutkimuseettisen neuvottelukunnan puheenjohtaja, jäsenet tai pääsihteeri ovat esiintyneet vuonna 2007

- Pääsihteeri Sari Löytökorpi: Tutkimuksen eettinen arviointi Suomessa. BITE-päivä, TEKES 24.1.2007
- Puheenjohtaja Eero Vuorio: Tutkimus- ja julkaisuvilppi lääketieteen alalla Suomessa. Kutsuseminaari 25.1.07, Lääkäritalo: Medical misconduct - the responsibility of medical journals / Tutkimus- ja julkaisuvilppi - lääketieteen lehtien vastuu. Suomen Lääkärilehti ja Finohta/STAKES.
- Pääsihteeri Sari Löytökorpi: Good scientific conduct and research fraud. Post-graduate course: Ethical principles and regulations guiding health research University of Tampere; School of Public Health and Tampere Research Training Program for Medical Students (TRPMS) 30.01.2007
- Puheenjohtaja Eero Vuorio: Good scientific practice – is competition increasing violations? Oulun tiedepäivät 13.2.2006
- Pääsihteeri Sari Löytökorpi: Tutkimusetiikka. IPR koulutus Suomen Akatemialle 14.2.2006
- Puheenjohtaja Eero Vuorio: Tutkimuseettisten kysymysten yleiset lähtökohdat. Arkeologian tutkimuseettinen seminaari Aboa Vetus –museossa 14.3.2007
- Arja Kuula: Aineistonkeruun hyvät käytännöt. Luento valtiotieteellisen tiedekunnan tutkimusetiikan kurssilla. Helsingin yliopisto 16.3. 2007.
- Puheenjohtaja Eero Vuorio: Valtion tutkimuslaitokset, yliopistot ja biopankkitoiminta. Biopankit ja lainsäädäntö Suomessa, Sosiaali- ja terveysministeriön biopankkityöryhmän järjestämä yleisöseminaari ChemBio Finland 07–tapahtumassa 29.3.2007.
- Pääsihteeri Sari Löytökorpi: Rekisterien käytön eettisiä kysymyksiä. Kenen käyttöön rekisterit? Stakesin tutkimuseettisen toimikunnan järjestämä seminaari, 19.4.2007.
- Arja Kuula: Yksityisyyden suojan problematiikka. Luento Tampereen yliopiston historian jatko-opiskelijoille 25.4.2007.
- Sinimaaria Ranki: Arvot ja etiikka, Amk- ja ammatillisen koulutuksen tutkimuspäivät, Diak, 11.10.2007
- Puheenjohtaja Eero Vuorio: ”Eettiset näkökulmat tutkimuksen tekemisessä: Tutkimuseettiset linjaukset”, Hoitotieteen valtakunnallisen tutkijakoulun opiskelija- ja ohjaajatapaaminen 25.10.2007.
- Pääsihteeri Salla Lötjönen: ”Lääketieteellinen tutkimus ja suostumus arkaluonteisten terveystietojen käyttöön”, Rekisteritutkimuksen tukikeskuksen (ReTki) järjestämä kyselytapahtuma ”Kysy rekisteritutkimuksen luvista ja tietosuojasta – asiantuntijat ja lupaviranomaiset vastaavat” 26.10.2007
- Arja Kuula: Tutkimusaineistot ja eettiset kysymykset. Luento Tieteen, teknologian ja innovaatiotutkimuksen yksikön tutkijaseminaarissa. Tampereen yliopisto 30.10.2007.

- Pääsihteeri Salla Lötjönen: ”Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen”, Tampereen yliopiston Bioetiikka 2007 –luentosarja 31.10.2007
- Arja Kuula: Tutkimusaineistot ja eettiset kysymykset. Luento Sosiaalipolitiikan jatko-opiskelijoille. Tampereen yliopisto 1.11.2007.
- Pääsihteeri Salla Lötjönen: ”National Advisory Board on Research Ethics”, Kaakkois-Norjan eettisen toimikunnan vierailu, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, 6.11.2007.
- Arja Kuula: Tutkimusetiikka ja tietosuojat. Luento valtakunnallisen sosiaalityön yliopistoverkoston tutkijakouluissa. Jyväskylän yliopisto 8.11.2007.
- Arja Kuula: Tutkimusetiikka tutkijan työssä. Tampere Graduate Centre for Social Sciences –kurssin (24 h) organisointi yhdessä dos. Pirjo Nikanderin kanssa 9.11.-3.12.2007.
- Pääsihteeri Salla Lötjönen: ”Tapauksia tutkimuseettisestä neuvottelukunnasta”, Joensuun yliopisto, hallinnon tutkimuksen päivät, jatko-opiskelijoiden tapaaminen 21.11.2007.
- Pääsihteeri Salla Lötjönen: ”Research Ethics, Good Scientific Practice, Violations & Fraud”, FinBioNet Graduate School PhD-Student Symposium Paasitornissa, 23.11.2007
- Pääsihteeri Salla Lötjönen: ”Vilppi tutkimuksessa”, Pirkanmaan sairaanhoitopiirin Kliinisen tutkimustyön luentosarja 3.12.2007.
- Arja Kuula: ”Voiko tutkimussuhdetta arkistoida?” Esitelmä etiikkaa käsittelevässä yhteisistunnossa Kulttuuritutkimuksen päivillä 14.12.2007, Joensuun yliopisto.
- Eero Vuorio: ”Biologian jatko-opiskelijan tärkeimmät eettiset valinnat” Turun yliopisto, 18.12.2008.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta
Hallituskatu 2B
00170 HELSINKI

puh. (09) 2286 9234
www.tenk.fi